



De achtste nieuwsbrief

by Tim Huijgen

Voor u ligt alweer de achtste (!) nieuwsbrief. Ondertussen wachten veel examenleerlingen vol spanning op hun uitslagen. Over het examen en andere perikelen schreef ik voor [Didactief](#) een artikel. Ik ben erg benieuwd wat u ervan vindt. Welke kant moeten wij op of zijn we al goed bezig? De discussie is geopend...

Er is het afgelopen half jaar veel gebeurd bij de Lerarenopleiding en in deze nieuwsbrief brengen wij u helemaal op de hoogte. Spannend is dat wij in het komende schooljaar beginnen met een vakdidactische nascholing voor starters en gevorderden. Marije Brouwer, Paul Holthuis en ik zullen dit gaan coördineren en wij hopen een erg mooi programma te hebben ontwikkeld. Marije Brouwer is docente geschiedenis op het Drachtster Lyceum en komt ons vakdidactisch team versterken. Verderop in deze nieuwsbrief stelt zij zichzelf voor. Wij zijn heel erg blij met haar komst. In

de bijlage leest u alles over de nascholing.

Vanaf komend schooljaar organiseren wij ieder jaar de *Dag van de Geschiedenisdidactiek* in plaats van onze jaarlijkse nascholing. Deze dag zal plaatsvinden op **donderdag 5 oktober 2017** en bevat een erg inspirerend programma. Meer informatie volgt, maar noteer alvast de datum in uw agenda!

Dit is ook de laatste nieuwsbrief in deze vorm. Vanaf december 2017 stappen wij over op een nieuw programma, zodat u de nieuwsbrief gewoon in de browser kunt openen.

Wij hopen u allemaal te zien bij onze nascholingen. Succes met de afronding van dit schooljaar en wij wensen u een hele fijne en verdiende zomervakantie!



Nieuwe vorm van nascholing!

Nieuwsgierig? Lees snel wat dit is!

Pagina 2



Het einde in zicht

Tim Huijgen over de laatste loodjes!

Pagina 3

Vakdidactiek centraal

by Marije Brouwer

Vanaf komend schooljaar verzorgt het nieuw opgerichte Expertisecentrum Vakdidactiek Noord een reeks nascholingen voor startende en ervaren docenten die zich verder willen verdiepen in de didactiek op hun vakgebied. Namens de Lerarenopleiding Geschiedenis houden Paul Holthuis en Marije Brouwer zich voornamelijk bezig met de ontwikkeling van deze scholingsbijeenvakkomsten. Hierbij wordt onder andere ingegaan op het aanleren van historische vaardigheden door middel van formatieve toetsing, activerende didactiek en ICT en differentiatie. Startende docenten wordt een programma geboden waarin materialen ontwikkeld worden binnen deze thema's, terwijl meer ervaren docenten onderzoeken in hoeverre en op welke wijze de genoemde thema's effect hebben op de ontwikkeling van leerlingen. Beide leergangen leveren een bundel praktisch toepasbaar lesmateriaal op die uitgegeven zal worden door het Expertisecentrum Vakdidactiek Noord.

Paul Holthuis zal voor weinigen een onbekende zijn. Hij is jaren vakdidacticus Geschiedenis geweest aan de RUG en nog steeds op allerlei manieren betrokken bij de opleiding. Marije Brouwer zal voor meer mensen een nieuwe naam zijn. Zij is als docent Geschiedenis sinds 2009 werkzaam op het Drachtster Lyceum. Nadat ze haar geschiedenisbachelor aan de Radboud Universiteit in Nijmegen behaald had, heeft ze de lerarenopleiding aan de RUG gevolgd. Na haar afstuderen is Marije nooit helemaal vertrokken bij de RUG, maar op verschillende manieren betrokken gebleven door haar deelname aan onderzoeksprojecten.

Sinds mei is zij werkzaam voor het Expertisecentrum Vakdidactiek Noord. Deze baan zal zij combineren met haar docentschap op het Drachtster Lyceum. Samen streven Paul en Marije ernaar voor geschiedenisdocenten een interessant aanbod aan scholing te creëren. Zowel eerstegraads als tweedegraads docenten zijn welkom zich op te geven en deel te nemen aan een programma dat, in tegenstelling tot veel andere onderwijs gerelateerde cursussen, volledig gericht is op de kenmerken van het vak geschiedenis.

Voor meer informatie kunt u de brochure in de bijlage bij deze nieuwsbrief raadplegen, of contact opnemen met Paul (p.holthuis@rug.nl) of Marije (m.l.brouwer@rug.nl).



Het einde in zicht?

by Tim Huijgen

Met een NWO beurs voer ik een promotieonderzoek uit naar hoe wij, als docenten, leerlingen nog beter kunnen laten contextualiseren. Het einde komt in zicht, want op dit moment ben ik bezig met de laatste loodjes (en die wegen altijd het zwaarst).

Het proefschrift zal bestaan uit zes verschillende studies en richt zich op drie problemen. Ten eerste weten wij niet precies hoe goed leerlingen kunnen contextualiseren. We hebben daarvoor namelijk geen geschikte meetinstrumenten. Ten tweede weten we niet wat verschillende docenten in de klas doen om leerlingen te laten contextualiseren. En ten derde missen wij effectief en goed ontwikkeld lesmateriaal dat contextualiseren stimuleert. Alle drie problemen zijn onderzocht en daar gaat mijn proefschrift over.

Ik hoop dat u ook aanwezig wilt zijn bij de verdediging t.z.t. en daarvoor volgt een uitnodiging.

Na de afronding van mijn proefschrift ga ik via twee onderzoeklijnen verder: één lijn richt zich op de vraag hoe wij historisch denken en redeneren kunnen observeren en de tweede lijn richt zich op de verbetering en het uitproberen van het lesmateriaal dat is ontwikkeld in het kader van mijn proefschrift.

Voor mijn proefschrift heb ik veel samengewerkt met docenten en dat was erg inspirerend. Ik hoop na mijn proefschrift ook een enthousiaste club van geschiedenisdocenten te verbinden die zich 1) wil bekwaamen in het uitvoeren van vakdidactisch onderzoek en 2) op deze manier zijn/haar eigen onderwijs wil verbeteren.

Meer informatie:
t.d.huijgen@rug.nl

[Artikel Tim Huijgen in *Didactief*](#)

'Woede om drinkende Nederlander in Indiase tempel', 'Nederlander krijgt drie maanden cel voor heiligschennis Myanmar', en 'Schade van Feyenoordhooligans in Rome bijna acht miljoen'.

Dit zijn een aantal recente krantenkoppen die geen positief beeld schetsen van hoe Nederlanders omgaan met buitenlands historisch cultureel erfgoed. Dichter bij huis kunnen wij er ook wat van. Fleur Agema van de PVV verving in een foto van een oorlogsmonument het woordje 'tirannen' door 'korannen'. De tekst op het monument, van verzetsheld Henk van Randwijk, werd nu: 'Een volk dat voor korannen zwicht, zal meer dan lijf en goed verliezen, dan dooft het licht.' Op de plek van het monument werden in maart 1945 dertig verzetsstrijders gefusilleerd. Compleet misplaatst van mevrouw Agema en een storm van verontwaardiging brak los.

Waar gaat dit mis? Hoe staat het met het begrip en respect van Nederlanders voor het eigen verleden en voor andere culturen, tradities en gewoonten? Wordt dit leerlingen op een middelbare school voldoende bijgebracht? Ik betwijfel dit sterk.

Lees [hier](#) verder!



Differentiëren in geschiedenisvaardigheden

by Paul Holthuis

'De moord op Frans Ferdinand was een gevolg van het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog', zoals ooit een leerling uit 5VWO in een klassengesprek beweerde. Wat is hier aan de hand? Gebrek aan historische kennis, mislukt hanteren van een historische vaardigheid of ontbrekende kennis van die vaardigheid?

Aan de toepassing van historische vaardigheden besteden de vakdidactici geschiedenis van de RUG sinds een paar jaar expliciet aandacht. Het gaat daarbij vooral om de vraag op welke niveaus die vaardigheden ingezet kunnen worden en daaraan gekoppeld de vraag of er een doorlopende leerlijn voor die vaardigheden van brugklas tot 5-HAVO/ 6-VWO is te ontwikkelen.

Met een aantal docenten geschiedenis uit de drie noordelijke provincies zijn in de afgelopen drie jaar lessen ontwikkeld waarin het werken met de verschillende niveaus waarop de historische vaardigheden gehanteerd kunnen worden, in praktijk werd gebracht. Die praktijk laat zien dat er alleen effectief gewerkt kan worden met deze niveauverschillen als er wordt gedifferentieerd. Met andere woorden: differentiatie wordt hierbij gestuurd door de verschillende niveaus waarop door leerlingen binnen klassen- of groepsverband de historische vaardigheden worden ingezet. Het blijkt dat activerende didactiek daarbij van groot belang is. In dat verband is afgelopen jaar door verschillende collega's geëxperimenteerd met de didactiek van de Hele Taak Eerst (HTE). Daarbij krijgen alle leerlingen eerst dezelfde complexe opdracht en vervolgens wordt door de docent hulp op maat ingezet om iedere leerling die complexe opdracht te laten volbrengen.

De onderzoeksresultaten naar deze praktijklessen zijn op drie conferenties van onderzoekers in de vakdidactiek geschiedenis – in Ljubljana (2015), in Londen (2016) en in Murcia (2017) – met succes gepresenteerd. Op basis daarvan en het praktijk-experiment dat nog gaande is wordt komend cursusjaar een bundel 'good practice' samengesteld, waarin voorbeelden van de gedifferentieerde geschiedenislessen en de onderzoeksresultaten naar deze lessen bijeen zijn gebracht.

Voor meer informatie of voor een workshop rond de HTE-didactiek kunt u terecht bij:

Tim Huijgen (t.d.Huijgen@rug.nl)

Paul Holthuis (p.Holthuis@rug.nl)



Korte berichten vanuit het veld...

by Tim Huijgen & Paul Holthuis

Alle artikelen van Tim in het kader van zijn proefschrift zijn gratis te lezen. Zie de volgende links: over het [niveau van leerlingen](#), over [hoe leerlingen contextualiseren](#) en over hoe we docenten in dit kader kunnen [observeren](#).

Tim werd door het Amerikaanse *Visions of Education* ook geïnterviewd naar aanleiding van zijn onderzoek. De podcast is [hier](#) te beluisteren.

Heeft u als coach van één van onze studenten vragen over ons onderwijs, dan hoor ik het graag (t.d.huijgen@rug.nl). Tips en suggesties zijn altijd welkom. Ook als u zelf een keer een gastcollege wilt geven (bijvoorbeeld over een mooie werkvorm die u heeft ontwikkeld), dan hoor ik het graag.

Ben je als (toekomstig) docent op zoek naar ondersteuning bij jullie lesprogramma? Dat kan met behulp van de onderwijskrant van de provincie Groningen! De krant gaat over wat de provincie is en doet. De krant is tot stand gekomen met scholieren, docenten, en politici. De Onderwijskrant is te bekijken en te bestellen via de site van Prodemos (www.prodemos.nl/voor-provincies/jongerenparticipatie/onderwijskrant-over-de-provincie). Voor verdere informatie kun je contact opnemen met Gert Jan Hendriks (g.j.hendriks@provinciegroningen.nl) van de provincie Groningen.

